

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEFSİR ALANINDA DOKTORA DERS DÖNEMİNİ BAŞARIYLA TAMAMLAYAN ÖĞRENCİLERDEN TEZ ÖNCESİ YETERLİK SINAVI AŞAMASINDA BEKLENEN YETERLİKLER

Yüksek Lisans ve Doktora aşaması için belirlenen ölçütlere ilaveten:

1. ERÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Eğitim Planında yer alan tefsir derslerinde işlenen konulara vâkıf olmak,
2. Tefsirdeki yöntem tartışmaları hakkında ileri düzeyde bilgi sahibi olmak,
3. Kur'ân ayetlerini hayatın içinde anlamlandırma becerisine sahip olmak,
4. Alanındaki konulara sistematik ve interdisipliner bakış açısıyla yaklaşabilmek,
5. Kur'ân'ı anlama ve yorumlama yöntemlerine vâkıf olmak ve bunları uygulayabilmek,
6. Temel bir tefsir kitabı okumuş olmak ve bir bilgi objesi olarak Kur'ân'ın kuşatıcılığı hakkında ileri düzeyde bilgi sahibi olmak,
7. Geçmişten günümüze intikal eden ve günümüzde ortaya çıkan Tefsir problemleri hakkında ileri derecede bilgi sahibi olmak, bu problemlerin analizini ve değerlendirmesini yaparak, sahaya katkıda bulunmak,
8. Günümüz tefsir problemleri hakkında bilgi sahibi olmak,
9. Tefsir alanında yapılan çalışmaları eleştirel bakış açısıyla değerlendirme becerisine sahip olmak,
10. ERÜ İlahiyat Fakültesi Tefsir Ana Bilim Dalı öğretim elemanlarının ve doktora yeterlik sınavı jürisinin çalışmaları ve bunların muhtevası hakkında bilgi sahibi olmak,
11. Y. Lisans ve Doktora öncesi için belirlenen alanlara ilaveten aşağıda sunulan alanlarda ana hatlarıyla bilgi sahibi olmak:

	ALAN	ALANLA İLGİLİ KAYNAK ÖRNEKLERİ
1.	Kur'an Tarihi	Mustafa el-A'zâmî, <i>Kur'ân Tarihi</i> Şaban Karataş, <i>Şia ve Sünni Kaynaklarda Kur'ân Tarihi</i> Mehmet Emin Maşalı, <i>Kur'an'ın Metin Yapısı Mushaf Tarihi ve İmlası</i>
2.	Kur'an İlimleri	1. Süyûtî, <i>el-İtkân fî Ulûmi'l-Kur'ân</i> (Metin okuma, anlama becerisi, muhtevaya hâkimiyet ve değerlendirme) 2. Zerkeşî, <i>el-Burhân fî Ulûmi'l-Kur'ân</i> (Metin okuma, anlama becerisi, muhtevaya hâkimiyet ve değerlendirme)
3.	Tefsir Usulü	1. Bilal Gökçir, Necdet Yılmaz, Ömer Kara, Muhammed Abay, Necmettin Gökçir (Ed.), <i>Tarihten Günümüze Kur'an'a İlimleri ve Tefsir Usulü</i> 2. Muhammed İsa Yüksek, <i>Tefsir Usulünün Temel Meseleleri</i> 3. Muhsin Demirci, <i>Tefsirde Metodolojik Sorunlar</i> 4. Subhi Salih, <i>Mebâhis fî Ulumi'l-Kur'ân</i>
4.	Tefsir Tarihi	1. Muhammed Hüseyin ez-Zehebî, <i>et-Tefsîr ve'l-Müfessirûn</i> (Metin okuma, anlama becerisi, muhtevaya hâkimiyet ve değerlendirme) 2. Sezgin, Fuat, <i>Buhari'nin Kaynakları</i> 3. Mehmet Akif Koç, <i>İsnad Verileri Çerçevesinde Erken Dönem Tefsir Faaliyetleri -İbn Ebi Hatim (Ö.327/939) Tefsiri Örneğinde Bir Literatür İncelemesi-</i> (Doktora Tezi veya Yayımlanmış Kitap) 4. Muhammed Coşkun, <i>Tefsirin İlk Çağları</i> 5. Ömer Dinç, <i>Erken Dönem Tefsir Geleneğinde Nakil Anlayışı</i> 6. Ali Karataş, <i>Tefsir Geleneğinde Rivayet</i> 7. Saliha Türkan, <i>Rivayet Tefsiri Geleneğinin Dönüşümü</i> 8. Mustafa Öztürk, <i>Osmanlı Tefsir Mirası</i> 9. Mustafa Öztürk, <i>Meal ve Tefsirin Serencamı (Cumhuriyet Türkiye'sinde)</i> 10. Murat Sülün, <i>Tefsir ve Otoriteleri</i> 11. Mustafa Karagöz, <i>Sözlükbilim ve Tefsir</i> 12. Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi'nin (TALİD) "Türkiye'de İslami İlimler: Tefsir ve Kur'an İlimleri I" ve "Türkiye'de İslami İlimler: Tefsir ve Kur'an İlimleri II" konulu özel sayılarındaki makaleler

5.	Tefsir Ekolleri	1. Bilal Gökçir, Necdet Yılmaz, Ömer Kara, Muhammed Abay, Necmettin Gökçir (Ed.), <i>Tarihten Günümüze Kur'an'a Yaklaşımlar</i> 2. Mevlüt Güngör, <i>Kur'an Tefsirinde Fıkhi Tefsir Hareketi ve İlk Fıkhi Tefsir</i> 3. Mustafa Karagöz, <i>Dilbilimsel Tefsir</i> 4. İsmail Aydın, <i>Kur'an'ın Filolojik Yorumu</i> 5. Salih Akdemir, <i>Kur'an'a Dilbilimsel Yaklaşımlar</i> 6. Süleyman Ateş, <i>İşari Tefsir Okulu</i> 7. Pierre Lory, <i>Kaşani'ye Göre Kur'an'ın Tasavvufi Tefsiri</i> 8. Yunus Emre Gördük, <i>Tarihsel ve Metodolojik Açından İşari Tefsir</i> 9. Mustafa Öztürk, <i>Kur'an'ın Mutezili Yorumu</i> 10. Mustafa Öztürk, <i>Kur'an ve Aşırı Yorum</i> 11. İsmail Çalışkan, <i>Siyasal Tefsirin Oluşum Süreci</i> 12. Celal Kırca, <i>Kur'an ve Fen Bilimleri</i> 13. Süleyman Gezer, <i>Kur'an'ın Bilimsel Yorumu</i> 14. <i>Kur'an ve Pozitif Bilim</i> , KURAMER 15. <i>Zahiri ve Selefi Din Yorumu</i> , KURAMER 16. <i>Kur'an'ın Batını ve İşari Yorumu</i> , KURAMER 17. <i>Makasidî Tefsir: Kur'an-ı Kerim'i Amaç ve Hikmet Eksenli Anlamak</i> , KURAMER 18. Abdülhamit Birışık, <i>Hind Altkütası Düşünce ve Tefsir Ekolleri</i>
6.	Kur'an'a Çağdaş Yaklaşımlar ve Yeni Tefsir Araştırmaları	1. Jansen, J.J.G., <i>Kur'an'a Yaklaşımlar</i> 2. Balcon, J.M.S., <i>Kur'an Yorumunda Çağdaş Yönelimler</i> , 3. Toshihiko Izutsu, <i>Kur'an'da Allah ve İnsan</i> 4. Emin El-Hûlî, <i>Kur'an Tefsirinde Yeni Bir Metod</i> , 5. Nasr H. Ebu Zeyd, <i>İlahi Hitabın Tabiatı</i> 6. Fethi Ahmet Polat, <i>Çağdaş İslam Düşüncesinde Kur'an'a Yaklaşımlar</i> 7. Orhan Atalay, <i>20. Yüzyıl Tefsir Akımı</i> 8. İffet Şarkavi, <i>Çağla Yüzleşmede Dini Düşünce</i> 9. Mehmet Paçacı, <i>Çağdaş Dönemde Kur'an ve Tefsire Ne Oldu?</i> 10. Mehmet Paçacı, <i>Kur'an ve Ben ne Kadar Tarihseliz?</i> 11. Şevket Kotan, <i>Kur'an ve Tarihselcilik</i> 12. Ömer Özsoy, <i>Kur'an ve Tarihsellik Yazıları</i> 13. Mustafa Öztürk, <i>Kur'an ve Tarihsellik Üzerine</i> 14. <i>Tarihsellik Nedir Ne Değildir?</i> , Fecr Yayınevi Sempozyum 15. <i>Kur'an'ı Anlamada Tarihsellik Sorunu Sempozyumu</i> , KURAV 16. Richard E. Palmer, <i>Hermenötik</i> , çev. İbrahim Görener 17. Erdoğan Pazarbaşı, <i>Kur'an ve Medeniyet</i> 18. Muhammed Ahmed Halefullah, <i>Kur'an'da Anlatım Sanatı</i> 19. Mustafa Öztürk, <i>Kıssaların Dili</i> 20. Şehmus Demir, <i>Mitoloji Kur'an Kıssaları ve Tarihi Gerçeklik</i> 21. Esra Gözeler, <i>Kur'an Ayetlerinin Tarihlendirilmesi</i> , 22. Ersin Kabakçı, <i>Çağdaş Batı Literatüründe Kur'an Metnine Yaklaşımlar</i> 23. M. Sait Şimşek, <i>Günümüz Tefsir Problemleri</i> 24. Yunus Emre Gördük, Ali Karataş; <i>Günümüz Tefsir Problemleri</i> 25. Selim Türcan, <i>Neshin Problematik Tarihi</i> 26. Süleyman Gezer, <i>Sözlü Kültürden Yazılı Kültüre Kur'an</i>
7.	Kırâat ilmi ve tefsirle ilişkisi	1. Abdurrahman Çetin, <i>Kıraatlerin Tefsire Etkisi</i> 2. Mehmet Emin Maşalı, <i>Tarihi ve Temel Meseleleriyle Kıraat İlmi</i> 3. Mehmet Dağ, <i>Geleneksel Kıraat Algısına Eleştirel Bir Yaklaşım</i>
8.	Tefsir Literatürü	1. Muhsin Demirci, <i>Arapça Tefsir Usulü Literatürü</i> 2. Müsâid b. Süleyman, <i>Envâu't-Tasnîf fi't-Tefsîr</i>
9.	Kur'an-ı Kerim Tefsiri	Ebû Hayyân el-Endelûsî, <i>el-Bahru'l-Muhîr (Metin okuma, anlama becerisi ve muhtevaya hâkimiyet)</i>

Yukarıdakilere ilave olarak, Yüksek Lisans ve Doktora aşaması için belirlenen aşağıdaki ölçütler:

Doktora Başvuru Öncesi Genel Yeterlik Ölçütleri

1. ERÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Eğitim Planında yer alan tefsir derslerinde işlenen konulara vâkıf olunması,
2. Tefsirle ilgili problemleri ve konuları sebepleri ile tanımak ve bunların analizini yapabilmek,
3. Tefsir ekollerini; ortaya çıkışları, anlama yöntemleri, yorum farklılıkları ve sebepleri ile bilmek,
4. Tefsirle ilgili fikirlerin, düşüncelerin ve verilerin farkında olmak ve bunları değerlendirebilmek,
5. Müfessirlerin anlama ve yorumlama yöntemleri hakkında bilgi sahibi olmak,
6. Tarihi süreç içinde Kur'an yorumunun oluşumu ve gelişimini tanıyarak, yapılan yorumları değerlendirme becerisi kazanmak,
7. Tefsir kaynaklarını tanımak, mukayese edebilmek ve yararlanabilmek,
8. Kur'an kelimeleri ile ilgili temel lügat çalışmalarını kullanma ve kavramsal/semantik analiz becerisini kazanmış olmak,
9. Kur'an mealini en az bir defa okumuş olmak ve Kur'an'ın içeriğini tanımak,
10. Tefsir metinlerini mukayeseli olarak okuyup anlamak,
11. ERÜ İlahiyat Fakültesi Tefsir Ana Bilim Dalı öğretim elemanlarının çalışmaları ve muhtevası hakkında bilgi sahibi olmak,
12. Tefsir ilminin mahiyeti ve meseleleri hakkında ana hatlarıyla bilgi sahibi olmak

12. Y. Lisans aşaması için belirlenen alanlara ilaveten aşağıda sunulan alanlarda ana hatlarıyla bilgi sahibi olmak

	ALAN	ALANLA İLGİLİ KAYNAK ÖRNEKLERİ
1.	Kur'an Tarihi	Muhammed Hamidullah, <i>Kur'an-ı Kerim Tarihi</i> Ziya Şen, <i>Kur'an'ın Metinleşme Süreci</i>
2.	Kur'an İlimleri	1. Mehmet Akif Koç (ed.), <i>Kur'an İlimleri ve Tefsir Tarihi El Kitabı</i> 2. Süyûtî, <i>el-İtkân fî Ulûmi'l-Kur'ân</i> (Metin okuma, anlama becerisi ve muhtevaya hâkimiyet)
3.	Tefsir Usulü	1. Zekerîya Pak, <i>Tefsir Usulü</i> 2. Fehd b. Abdurrahman b. Süleyman er-Rûmî, <i>Buhûs fî Usûli't-Tefsîr ve Menâhicih</i> (Metin okuma, anlama becerisi ve muhtevaya hâkimiyet) 3. Enes Büyük, <i>Tefsir İlminin Mahiyeti Sorunu</i> 4. Şahin Güven, <i>Kur'an'ın Anlaşılması ve Yorumlanmasında Çokanlamlılık Sorunu</i>
4.	Tefsir Tarihi	1. İsmail Cerrahoğlu, <i>Tefsir Tarihi</i> 2. Dâvûdî, <i>Tabakâtü'l-Müfessirîn</i> (Metin okuma, anlama becerisi ve muhtevaya hâkimiyet) 3. Edirnevî, <i>Tabakâtü'l-Müfessirîn</i> (Metin okuma, anlama becerisi ve muhtevaya hâkimiyet) 4. Ömer Nasuhi Bilmen, <i>Tabakâtü'l-Müfessirîn</i> (Muhtevaya hâkimiyet) 5. İbrahim Görener, <i>Bir Tefsirin Serüveni</i>
5.	Tefsir Ekolleri	Mehmet Akif Koç (ed.), <i>Tefsire Akademik Yaklaşımlar</i>
6.	Kur'an'a Çağdaş Yaklaşımlar	1. Şehmus Demir, <i>Kur'an'ın Yeniden Yorumlanması</i> 2. Mustafa Öztürk, <i>Kur'an'a Çağdaş Yaklaşımlar</i>
7.	Kıraat ilmi ve tefsirle ilişkisi	Abdülhamit Bırışık, <i>Kıraat İlmi ve Tarihi</i>
8.	Kur'an Muhtevası	Fazlur Rahman, <i>Ana Konularıyla Kur'an</i>
9.	Kur'an Meali ve Tefsiri	1. İbn Cüzey, <i>et-Teshîl li Ulûmi't-Tenzîl</i> (Metin okuma, anlama becerisi ve muhtevaya hâkimiyet) 2. Kur'an Mealleri ve Metin-Merkezci Yorum, Kuramer

Yukarıdakilere ilave olarak, Yüksek Lisans aşaması için belirlenen aşağıdaki ölçütler:

Tefsir Alanında Yüksek Lisans Başvuru Öncesi Genel Yeterlik Ölçütleri

1. ERÜ İlahiyat Fakültesi Lisans Eğitim Planında yer alan tefsir derslerinde işlenen konulara vâkıf olmak,
2. Tefsirle ilgili temel kavram ve terimleri net bir şekilde anlamak,
3. Tefsir, Tefsir Usûlü ve Ulûmu'l-Kur'ân'a ilişkin belli başlı eserler hakkında bibliyografik ve kronolojik bilgiye sahip olmak, genel anlamda içerikleri hakkında bilgi sahibi olmak,
4. Kur'ân tarihi hakkında ana hatlarıyla bilgi sahibi olmak,
5. Tefsirin tarihini, gelişimini, yapısal özelliklerini, ortaya çıkan Tefsir ekollerini bilmek,
6. Kısa sureler, aşırılar ve pratik hayatla ilgili ayetlerin manasına vâkıf olmak
7. ERÜ İlahiyat Fakültesi Tefsir Ana Bilim Dalı öğretim elemanlarının çalışmaları ve muhtevası hakkında bilgi sahibi olmak,
8. Kur'an'ın ve surelerin muhtevası hakkında ana hatlarıyla bilgi sahibi olunması

9. Aşağıda Sunulan Alanlarda Ana Hatlarıyla Bilgi Sahibi Olmak

	ALANLAR	ALANLA İLGİLİ KAYNAK ÖRNEKLERİ
1.	Kur'an Tarihi	Muhsin Demirci, <i>Kur'an Tarihi</i>
2.	Kur'an İlimleri	Abdurrahman Çetin, <i>Kur'an İlimleri ve Kur'an-ı Kerim Tarihi</i>
3.	Tefsir Usulü	1. Muhsin Demirci, <i>Tefsir Usulü</i> 2. Halis Albayrak, <i>Tefsir Usulü</i> 3. Müsâid b. Süleyman, <i>Fusûl fî Usûli't-Tefsîr (Metin okuma, anlama becerisi ve muhtevaya hâkimiyet)</i> 4. İbrahim Görener, <i>Tefsir ve Tefsir Usulü Üzerine Düşünceler</i>
4.	Tefsir Tarihi	1. Muhsin Demirci, <i>Tefsir Tarihi</i> 2. İsmail Çalışkan, <i>Tefsir Tarihi</i> 3. Mustafa Karagöz, <i>Tefsir Tarihi Yazımı ve Problemleri</i>
5.	Tefsir Ekolleri	Celal Kırca, <i>Kur'an'a Yönelişler</i>
6.	Kur'an'a Çağdaş Yaklaşımlar	1. Muhammed Coşkun, <i>Modern Dünyada Kur'an Yorumu</i> 2. Şahin Güven, <i>Konulu Tefsir Metodu</i>
7.	Kur'an Muhtevası	Muhsin Demirci, <i>Kur'an'ın Ana Konuları</i> Murat Sülün, <i>Kur'an Kılavuzu</i>
8.	Sûrelerin Muhtevası	<i>Diyanet İslam Ansiklopedisi</i> 'ndeki sûre maddeleri
9.	Kur'an Meali ve Tefsiri	1. Celâleyn Tefsiri (<i>Metin okuma ve anlama becerisi</i>) 2. Kur'an Meallerinden biri 3. Hidayet Aydar, <i>Kur'ân'ın Tercümesi Meselesi</i>